

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kuras

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Adwokatury adwokata
Grzegorza Fertaka,

w sprawie **adwokata M. C.**,

obwinionego z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w brzmieniu obowiązującym
przed 25 grudnia 2014 r. w zw. z § 1 pkt 2 i 3 i § 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i
Godności Zawodu,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 6 czerwca 2018 r.

kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionego

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 9 września
2017 r., sygn. akt WSD [...],

zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. z dnia
20 maja 2015 r., sygn. akt SD [...],

1/ oddala kasację;

**2/ obciąża obwinionego kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego w wysokości 20 zł.**

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...]. z dnia 20 maja 2015 r. (sygn. akt SD [...]) adwokat M. C. został uznany winnym przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 1, 2, 6 i 19 ust. 1 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, za które na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo o adwokaturze w brzmieniu sprzed 25 grudnia 2014 r. orzeczono karę dyscyplinarną zawieszenia w czynnościach zawodowych na okres 1 roku i 6 miesięcy oraz na podstawie art. 81 ust. 3 ustawy zakaz wykonywania patronatu na okres 5 lat.

Orzeczenie to zostało następnie zmienione orzeczeniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 9 września 2017 r. (sygn. akt WSD [...]) w ten sposób, że zmodyfikowano opis czynu przypisanego obwinionemu oraz skrócono karę dyscyplinarną zawieszenia w czynnościach zawodowych do 1 roku. W pozostałym zakresie utrzymano orzeczenie sądu pierwszej instancji w mocy.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł obrońca ukaranego, zarzucając przedmiotowemu orzeczeniu:

„I. rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 80 ustawy prawo o adwokaturze w brzmieniu obowiązującym przed 25 grudnia 2014 r. w zw. z § 1 pkt 2 i 3 i § 2 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż zarzucany obwinionemu czyn wypełnia znamiona przewinienia dyscyplinarnego naruszenia godności zawodu adwokata i podważa zaufanie do zawodu adwokata, podczas gdy złożenie zawiadomienia w Prokuraturze o niesporządzaniu sprawozdań finansowych przez organ osoby prawnej - zarząd spółki A. Sp. z o.o. T. D. i jednocześnie byłego klienta obwinionego, działającego w stosunkach z obwinionym jako osoba fizyczna, uzyskane zostały nie w następstwie udzielenia pomocy prawnej T. D., ale z KRS spółki i nie pozostawały w związku z udzielaniem wcześniej pomocy prawnej T. D. przez obwinionego i wykonywaniem obowiązków

zawodowych adwokata, tym samym zarzucane działanie nie stanowiło przewinienia dyscyplinarnego.

II. *rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:*

- 1) *art. 14 § 1 pkt 9 k.p.k., skutkujące uchybieniem, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. poprzez przypisanie obwinionemu innego zachowania niż to, które zostało mu zarzucone w akcie oskarżenia i w konsekwencji wyjście poza granice oskarżenia i rozpoznanie sprawy i wymierzenie obwinionemu kary bez skargi uprawnionego oskarżyciela.*
- 2) *art. 304 § 1 k.p.k. przez przyjęcie, że przepis ten nie ma zastosowania w stosunku do obwinionego, gdyż wykonywanie przez obwinionego zawodu adwokata i ujawnienie informacji o byłym kliencie wyłączało możliwość zastosowania tego przepisu, a złożenie do Prokuratury zawiadomienia o przestępstwie naruszało godność zawodu adwokata i podważało zaufanie do zawodu, podczas gdy z przepisu tego wynika kierowany do każdego obowiązek rangi ustawowej, a zawiadomienie o nie sporządzaniu sprawozdań finansowych spółki z o.o. przez zarząd, którego prezesem zarządu był T. D. i ujawnienie informacji o tym fakcie nie nastąpiło w następstwie udzielenia pomocy prawnej, gdyż informacje o popełnieniu przestępstwa uzyskane były znacznie później, z publicznego źródła, a mianowicie wynikały z KRS spółki.*
- 3) *art. 6 k.p.k. w zw. z art. 399 § 2 k.p.k. w zw. z 401 § 1 k.p.k. w zw. z art. 95n ustawy prawo o adwokaturze poprzez naruszenie prawa obwinionego do obrony, na skutek nie zarządzenia przerwy w rozprawie i oddalenie wniosku obwinionego o przerwę rozprawy w celu umożliwienia przygotowania obrony i ustanowienia obrońcy oraz przygotowania wniosków dowodowych w związku z dokonaniem zmiany opisu zarzucanego czynu i uprzedzeniem o zmianie kwalifikacji prawnej tego czynu.*

III. rażąco niewspółmierność kary dyscyplinarnej, a mianowicie rażące naruszenie:

- art. 81 ust.1 pkt 4 ustawy prawo o adwokaturze w brzmieniu obowiązującym przed 25 grudnia 2014 r. w zakresie dotyczącym wymiaru kary, przez utrzymanie w mocy orzeczonej kary dyscyplinarnej zawieszenia obwinionego w czynnościach zawodowych na okres 1 roku;

- art. 81 ust. 3 ustawy prawo o adwokaturze w brzmieniu obowiązującym przed 25 grudnia 2014 r., w zakresie dotyczącym wymiaru kary, przez utrzymanie w mocy orzeczonego dodatkowo zakazu wykonywania przez obwinionego patronatu na czas lat 5.”

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 9 września 2017 r. w całości i uniewinnienie obwinionego ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Zarzuty podniesione w kasacji okazały się niezasadne. W szczególności, zarzut naruszenia prawa materialnego w istocie odniesiony został do odmiennego stanu faktycznego, niż ten, ustalony w postępowaniu dyscyplinarnym. Autor kasacji formułując wspomniany zarzut stwierdził, że złożenie przez obwinionego w prokuraturze zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez T. D. nie pozostawało w związku (w następstwie) udzielenia pomocy prawnej klientowi obwinionego. Tymczasem, jak ustaliły organy postępowania dyscyplinarnego, między obwinionym a jego klientem trwał w dalszym ciągu spór co do wysokości należnego wynagrodzenia za udzieloną wcześniej przez obwinionego pomoc prawną. Nie można, więc uznać, że doszło do definitywnego ustania łączącego ich stosunku prawnego związanego z wykonywaniem przez obwinionego czynności zawodowych adwokata.

Należy podkreślić, że art. 304 § 1 k.p.k. stanowi jedynie podstawę tzw. społecznego obowiązku informowania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Nie jest to w żadnym razie obowiązek prawny, a sens normatywny

tej regulacji sprowadza się do wskazania, że przekazywanie organom ścigania informacji o podejrzeniu przestępstwa nie może być traktowany, co do zasady, jako czyn społecznie naganny, lecz wręcz odwrotnie, jako czyn społecznie aprobowany. Nie oznacza to wszakże, że z uwagi na szczególne względy etyczne lub prawne, zachowania takie nie mogą być traktowane, jako sprzeczne z regułami wykonywania określonych zawodów zaufania publicznego, z uwagi na normy etyczne obowiązujące w określonych korporacjach zawodowych. Tak jest w szczególności w przypadku wykonywania zawodu adwokata. Przekazywanie przez osobę wykonującą ten zawód organom ścigania informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez klienta, z którym wciąż łączy adwokata stosunek prawny, choćby z uwagi na istniejący spór, co do wynagrodzenia za świadczone usługi prawne, stanowi naruszenie zasad etycznych wykonywania zawodu adwokata, podważając konieczną dla efektywnego wykonywania tego zawodu zasadę zaufania i lojalności.

Oczywiście bezzasadny okazał się zarzut zaistnienia w postępowaniu dyscyplinarnym bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., bowiem opis zdarzenia historycznego, który zawarty był w skardze uprawnionego podmiotu inicjującego postępowanie dyscyplinarne został następnie zmodyfikowany przez sądy dyscyplinarne w sposób nienaruszający przepisów tego postępowania. W szczególności, zastąpienie w tym opisie terminu „w związku”, zwrotem „w następstwie” nie wykroczyło poza zakres znaczeniowy tego pierwszego terminu, podkreślając jedynie wyraźniej aspekt czasowy owego „związku” oraz uwzględniając odstąpienie przez organy dyscyplinarne od zarzutu naruszenia przez obwinionego tajemnicy adwokackiej, co musiało prowadzić do zawężenia pierwotnego opisu przypisanego czynu.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 6 k.p.k. w zw. z art. 399 § 2 k.p.k. w zw. z art. 401 § 1 k.p.k. w zw. z art. 95n ustawy Prawo o adwokaturze, należało stwierdzić, że w kasacji nie wykazano, by podniesione w kasacji domniemane naruszenie prawa do obrony miało charakter rażącego naruszenia prawa, co jest warunkiem skutecznego podniesienia zarzutu kasacyjnego (por. art. 91b Prawa o adwokaturze). Możliwość modyfikacji opisu zarzuconego obwinionemu czynu oraz

kwalifikacji prawnej była następstwem wydanego wcześniej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2016 r. (SDI 65/16) Możliwość taka nie mogła więc stanowić zaskoczenia dla obwinionego, bowiem wyrok Sądu Najwyższego wraz z uzasadnieniem został mu doręczony. Dokonana przez Sąd odwoławczy zmiana nie wykraczała przy tym poza granice wyznaczone zarzutem – ani w znaczeniu historycznym, ani prawnym, a miała charakter zawężający (ostatecznie przypisano bowiem obwinionemu „mniej”, niż w pierwotnym rozstrzygnięciu). W tym stanie rzeczy, nawet zakładając, że obwiniony miał prawo domagać się przerwy w rozprawie, nie można uznać oddalenia wniosku obwinionego o przerwę za rażące naruszenia prawa, w szczególności zaś prawa do obrony. Należy przy tym podkreślić, że zarządzenie w takiej sytuacji przerwy w rozprawie ma zgodnie z art. 399 § 2 charakter fakultatywny.

W odniesieniu do zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej kary dyscyplinarnej należy podkreślić, iż zarzut taki może okazać się skuteczny, gdy owa niewspółmierność kary do wagi przypisanego deliktu dyscyplinarnego ma charakter oczywisty. Tymczasem obwinionemu przypisano jeden z najpoważniejszych deliktów dyscyplinarnych podważających podstawowe zasady wykonywania zawodu adwokata. W kasacji nie kwestionowano także ustaleń Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, co do dodatkowych okoliczności obciążających, wskazujących na szczególnie naganny motyw działania obwinionego. Wbrew twierdzeniom zawartym w kasacji, sądy dyscyplinarne odniosły się także do dotychczasowej niekaralności oraz pozytywnej opinii, jaką cieszył się obwiniony.

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w sentencji.